

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ida Skogstad Styrvold, 33371102

Høringsuttalelse – detaljplan for miljø og landskap – Oterholt kraftverk – Midt-Telemark kommune – Telemark

Vi viser til høring av detaljplan for miljø og landskap for rehabilitering av Oterholt kraftverk i Midt-Telemark kommune, mottatt 17.04.2026.

Bakgrunn

Oterholtfoss kraftverk ligger på Kvennøya i Midt-Telemark kommune. Tillatelse til bygging av kraftverket ble gitt i kgl.res. av 23.01.1932. NVEs konsesjonspliktavurdering av 16.12.2025 fastslår at en rehabilitering av Oterholtfoss kraftverk kan gjennomføres innenfor rammene av gjeldende konsesjon. Kraftverket skal rehabiliteres med nytt inntak, ny vannveg og ny kraftstasjon. Vannet føres via en sidebekk/kanal (Skvidsla) fra Bøelva til inntakskonstruksjonen. Den gamle trebukkdammen som sperrer Skvidsla blir erstattet av en betongterskel. Den gamle terskelen i Bøelva skal også oppgraderes. Dammen vil få overløp på kote 86,3 moh. Vannvegen er planlagt som nedgravd rørgate med en total lengde på ca 190 m. For å unngå at fisk går inn i turbin eller blir fanget i kanalen, slik dagens tilstand er, skal inntaket bygges med fiskesikker rist og fluktveg, samt slipp av minstevannføring også i sidebekken.

Statsforvalterens rolle

Statsforvalteren er statens representant i fylket, og skal arbeide for at vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringen følges opp. Statsforvalterens miljøavdeling er sektormyndighet med forvaltningsoppgaver etter blant annet naturmangfoldloven, forurensningsloven, vannressursloven, vannforskriften og lakse- og innlandsfiskloven med forskrifter. Som høringspart skal vi bidra til at nasjonale og regionale føringer blir lagt til grunn i konsesjon- eller revisjonsprosesser for fornybar energi og kraftledninger.

NVE har i denne saken bedt Statsforvalteren vurdere hvorvidt det er nødvendig med dispensasjon fra vannressursloven § 11 for fjerning av kantvegetasjon i tiltaksområdet.

Statsforvalterens vurdering

Vi synes tiltakshaver har foreslått gode og realistiske miljøtiltak i detaljplanen som ivaretar naturmangfoldet godt. Etableringen av 15 mm finrister med avrundede framkanter og en permanent fluktvei er en vesentlig og svært positiv miljøforbedring for laks og ål.

For å sikre at nedvandringssløsningen fungerer etter hensikten, anmoder vi om at følgende to tekniske forutsetninger kvalitetssikres før igangsetting:

1. *Ristvinkling:* Tiltakshaver bør redegjøre for ristens vinkling i forhold til vannstrømmen. Hvis ristene monteres helt vinkelrett (90 grader) på strømmen, skapes det en hydraulisk blindvei der fisken må svømme motstrøms for å finne det 0,6 meter brede utløpssporet. En skråstilt rist (alfa-/beta-vinkel) vil fungere som en naturlig mekanisk og hydraulisk ledevegg som leder fisken direkte inn i fluktveien. Dette minsker også trykktapet for turbinen.
2. *Innstømmingshastighet:* Det må dokumenteres at det valgte ristarealet sikrer at vannhastigheten vinkelrett på risten holdes under 0,5 m/s ved maksimal slukeevne. Dersom suget fra turbinen blir for sterkt, vil svaktsvømmende fisk og langstrakt ål ikke klare å frigjøre seg. De vil presses flatt mot risten (såkalt *impingement*) og dø av kvelning eller utmattelse. En lav hastighet sikrer at fisken kan svømme aktivt sidelengs og unnslippe.

Elvemusling: Det er ikke kartlagt levende elvemusling akkurat ved det planlagte utløpet, da bunnen her preges av grov stein og bart fjell. Det er imidlertid kjente og sårbare forekomster lenger nedstrøms i Bøelva. Det er avgjørende at detaljplanens krav til bruk av vaskede masser og partikkelfelling følges tett, og at det etableres kontinuerlig overvåking av turbiditet under anleggsarbeidet i utløpskanalen, med klare biologiske grenseverdier for når arbeidet må stanses.

Dispensasjon etter vannressursloven § 11:

NVE ber om Statsforvalterens vurdering av hvorvidt inngrepene i kantvegetasjonen skildret i detaljplanens punkt 4.5 krever en separat dispensasjon etter vannressursloven § 11.

Etter vår vurdering vil inngrepene i kanalen ikke utgjøre et brudd på vannressursloven § 11, da tiltaket faller direkte inn under lovens egne unntaksbestemmelser.

Vannressursloven § 11 første ledd slår fast at det skal opprettholdes et naturlig vegetasjonsbelte langs vassdrag. Det er imidlertid tatt høyde for tekniske nødvendigheter i første ledd, andre setning, hvor det fremgår at regelen ikke gjelder for «byggverk som står i nødvendig sammenheng med vassdraget...».

Etableringen av inntak, bjelkestengsel og utløpskanal til Oterholtfoss kraftverk er konstruksjoner som etter står i en helt nødvendig funksjonell sammenheng med vassdraget.

Detaljplanen dokumenterer at arealbeslagene er snevert avgrenset til en strekning på ca. 30 meter ved inntakskanalen og ca. 30 meter ved utløpskanalen. Det planlegges ingen unødig fjerning av kantvegetasjon til sekundære formål som riggplasser eller permanente veier langs elvebredden. Hensikten med vegetasjonsbeltet (å motvirke avrenning og verne levested) ivaretas godt gjennom de foreslåtte avbøtende tiltakene i detaljplanen, som tørre byggegroper og naturlig revegetering med stedlig jord.

Siden forholdene for lovens unntak er oppfylt, og de miljømessige ulempene ved anleggsgjennomføringen er helhetlig avveid og regulert gjennom NVEs behandling, konkluderer vi med at det ikke er behov for en separat dispensasjonsbehandling hos oss.

Med hilsen

Arne Christian Geving (e.f.)
fagsjef

Ida Skogstad Styrvold
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent